

UCHWAŁA Z DNIA 29 MARCA 2006 R.

I KZP 3/06

Zasady wykonania środka karnego przepadku przedmiotów, także w odniesieniu do środków odurzających bądź substancji psychotropowych, o których mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485) określa art. 187 k.k.w. z wyjątkami przewidzianymi w art. 194 k.k.w.

Przewodniczący: sędzia SN J. Sobczak (sprawozdawca).

Sędziowie SN: P. Kalinowski, R. Malarski.

Prokurator Prokuratury Krajowej: A. Herzog.

Sąd Najwyższy w sprawie Pawła P., po rozpoznaniu przedstawionego na podstawie art. 441 § 1 k.p.k. przez Sąd Okręgowy w S., postanowieniem z dnia 6 grudnia 2005 r., zagadnienia prawnego wymagającego zasadniczej wykładni ustawy:

„Czy w obowiązującym stanie prawnym, wobec treści przepisu § 1 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 września 2003 r. w sprawie wykazu przedmiotów, które w razie orzeczenia ich przepadku przekazuje się bezpośrednio innym organom niż właściwy urząd skarbowy (Dz. U. z 2003 r. Nr 167, poz. 1635), wydanego na podstawie art. 194 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy, prawidłowa jest przyjmowana przez organ postępowania wykonawczego – urząd skarbowy interpretacja, że przepis art. 187 Kodeksu karnego wykonawczego nie ma zastosowania do wykonywania orzeczonego przez sąd przepadku środków odurzających bądź substancji psychotropowych, o których mowa

w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485).”

p o s t a n o w i ł udzielić odpowiedzi jak wyżej.

U z a s a d n i e n i e

Przedstawione Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne wyłoniło się na tle następującego stanu faktycznego:

Wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 10 czerwca 2005 r., orzeczono w odniesieniu do Pawła P., skazanego za przestępstwo z art. 48 ust.1 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, w oparciu o przepis art. 55 ust. 1 tejże ustawy przepadek substancji proszkowej (siarczanu amfetaminy). Wyrok ten uprawomocnił się dnia 18 czerwca 2005 r. i został skierowany do wykonania. W dniu 3 sierpnia 2005 r. Zastępca Komendanta Powiatowej Policji w Ł. zwrócił się do sądu wykonującego orzeczenie o wyznaczenie Urzędu Skarbowego w D., jako właściwego do wykonania orzeczonego przypadku. Postanowieniem z dnia 16 września 2005 r. Sąd Rejonowy w G., na podstawie art. 13 k.k.w. rozstrzygnął wątpliwość dotyczącą wykonania przypadku w ten sposób, że wskazał, jako organ właściwy do wykonania przypadku zabezpieczonego w sprawie środka odurzającego Urząd Skarbowy w G., podkreślając że w sprawie ma zastosowanie przepis art. 187 k.k.w.

Powyższe postanowienie zaskarżył Naczelnik Urzędu Skarbowego w G. wskazując (opierając się na cytowanym wyżej rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 września 2003 r.), że przedmioty, których posiadanie wymaga zezwolenia organów administracji rządowej przekazuje się właściwej miejscowo komendzie wojewódzkiej Policji. W treści uzasadnie-

nia podniesiono, że „zezwolenie na posiadanie, wytwarzanie, przetwarzanie, przerabianie i obrót środków odurzających, substancji psychotropowych lub ich preparatów oraz prekursorów grupy I-R wydaje wojewódzki inspektor farmaceutyczny lub Główny Inspektor Farmaceutyczny, który zgodnie z przepisem art. 112 ustawy z dnia 6 września 2000 r. Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2004 r. Nr 53, poz. 533 ze zm.) jest centralnym organem administracji rządowej, a wojewódzki inspektor farmaceutyczny jest kierownikiem wojewódzkiej inspekcji farmaceutycznej, wchodzącej w skład zespolonej administracji wojewódzkiej”.

Sąd Okręgowy w S., rozpoznając przedmiotowe zażalenie, powziął wątpliwość, co do tego, czy to właściwe jednostki Policji czy też urzędy skarbowe są kompetentne do wykonywania orzeczonego przez sąd przypadku środków odurzających bądź substancji psychotropowych, w szczególności zaś, czy zgodnie z przepisem art. 187 k.k.w. właściwym organem postępowania wykonawczego w tym zakresie jest urząd skarbowy. W treści uzasadnienia zagadnienia prawnego wymagającego, zdaniem Sądu Okręgowego, zasadniczej wykładni ustawy podniesiono, że brak jest przepisów wykonawczych do art. 55 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198), na podstawie którego orzeczono przepadek. Zauważono także, że przepis art. 55 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii nie odsyłał w tym zakresie ani do innych przepisów tejże ustawy, tj. do art. 12 bądź też do art. 22 ustawy, ani też do przepisu art. 194 k.k.w. Podkreślono wreszcie, że brak jest też odpowiednich regulacji w przepisach obowiązującej obecnie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Z tego też względu, w ocenie Sądu Okręgowego wydaje się, że w przedmiotowej sprawie powinno mieć zastosowanie rozwiązanie wykonawcze wynikające wprost z Kodeksu karnego wykonawczego, a zawarte w przepisie art. 187 k.k.w., który stanowi, że sąd bezzwłocznie po uprawomocnieniu się wyroku

przesyła jego odpis lub wyciąg urzędowi skarbowemu właściwemu ze względu na siedzibę sądu pierwszej instancji, w celu wykonania środka karnego w postaci orzeczonego przypadku lub nawiązki na rzecz Skarbu Państwa. Zdaniem Sądu Okręgowego akty prawne, na jakie powołał się w uzasadnieniu zażalenia Naczelnik Urzędu Skarbowego – to jest rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 września 2003 r. w sprawie wykazu przedmiotów, które w razie orzeczenia ich przypadku przekazuje się bezpośrednio innym organom, niż właściwy urząd skarbowy (Dz. U. z 2003 r. Nr 167, poz. 1635) oraz rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 stycznia 2005 r. w sprawie postępowania w celach szkoleniowych ze środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi lub ich preparatami oraz prekursorami grupy I-R, a także warunków ich przechowywania i sposobu ich niszczenia przez jednostki organizacyjne administracji rządowej wykonujące czynności operacyjno - rozpoznawcze (Dz. U. z 2005 r. Nr 21, poz. 176) są aktami wykonawczymi wydanymi na podstawie przepisu art. 194 k.k.w. (stanowiącego *lex specialis* do art. 187 k.k.w.) oraz na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, lecz nie odnoszą się do wykonania przypadku wynikającego ze wskazywanego wyżej przepisu art. 55 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Prokurator Krajowy, podnosząc, iż pytanie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w S. nie spełnia wymogów określonych w art. 441 k.p.k., wniósł o odmowę podjęcia uchwały odpowiadającej na pytanie prawne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Sąd Okręgowy formułując pytanie trafnie zauważył, że wykonanie orzeczonego w niniejszej sprawie przypadku przedmiotów w postaci środków odurzających powinno następować na podstawie przepisów Kodeksu karnego wykonawczego. Wynika to jednoznacznie z treści art. 1 § 1 k.k.w.,

ponieważ obowiązująca w chwili orzekania ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198), zastąpiona następnie ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485), w tej kwestii nie „stanowi inaczej”. Ogólne zasady wykonania środka karnego przepadku przedmiotów określa art. 187 k.k.w. Dokonuje tego urząd skarbowy, właściwy ze względu na siedzibę sądu pierwszej instancji. Wyjątki od tej reguły zawarte zostały – na co również słusznie wskazuje Sąd Okręgowy – między innymi w art. 194 k.k.w. Na podstawie tego ostatniego przepisu Minister Sprawiedliwości rozporządzeniem z dnia 8 września 2003 r. (Dz. U. Nr 167, poz. 1635) określił wykaz przedmiotów, które w razie orzeczenia ich przepadku przekazuje się bezpośrednio organom innym niż właściwy urząd skarbowy, wśród nich zaś te, których posiadanie wymaga zezwolenia organów administracji rządowej, a które nie są sprzętem lub ekwipunkiem wojskowym (§ 1 pkt 1).

Dla rozstrzygnięcia zażalenia złożonego w niniejszej sprawie na podstawie art. 13 § 3 k.k.w. przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w G. niezbędne jest stwierdzenie, czy przedmiot, którego przepadek orzeczono, należy do jednej z kategorii wymienionych we wskazanym wyżej rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 września 2003 r., a w szczególności w § 1 pkt 4 tego rozporządzenia. Istota problemu sprowadza się w tej sytuacji do poczynienia ustaleń faktycznych. Analiza i ocena materiału dowodowego w niniejszej sprawie pozwala na określenie, że „substancja proszkowa” o łącznej wadze 0,617 g, której przepadek orzekł Sąd Rejonowy w G. w punkcie II wyroku z dnia 10 czerwca 2005 r., stanowi siarczan amfetaminy (ekspertyza kryminalistyczna z k. 38 – 41 akt sprawy). Należy on więc do substancji psychotropowych grupy II-P wymienionych w załączniku nr 2 do ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. W tej sytuacji niezbędne jest więc jedynie ustalenie, czy ten konkretny śro-

dek należy do grupy środków odurzających i substancji psychotropowych, których posiadanie wymaga zezwolenia w świetle przepisów wymienionej wyżej ustawy – mając zwłaszcza na uwadze jej art. 34 i 42 – a także stosownych aktów wykonawczych, jak w szczególności rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 stycznia 2003 r. w sprawie preparatów zawierających środki odurzające lub substancje psychotropowe, które mogą być posiadane w celach medycznych, po uzyskaniu zgody wojewódzkiego inspektora farmaceutycznego (Dz. U. Nr 37, poz. 324). Dokonanie takiej oceny jest rzeczą sądu rozstrzygającego zażalenie wniesione w niniejszej sprawie, którego – w tym względzie – Sąd Najwyższy nie jest władny zastąpić.

Pozostały zakres rozważań i wątpliwości Sądu Okręgowego w S. wykracza poza granice określone w art. 441 k.p.k. W uzasadnieniu przedstawionej kwestii zawarte są bowiem rozważania, dotyczące różnych hipotetycznych sytuacji związanych z warunkami posiadania środków odurzających i substancji psychotropowych. Nie są one jednak związane z realiami konkretnej sprawy. Udzielenie odpowiedzi przez Sąd Najwyższy dotyczącej ogólnych zasad związanych z przypadkiem wszelkich rodzajów i kategorii środków, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, wykraczałoby poza zakres dopuszczalny przez art. 441 k.p.k., stając się tzw. „wykładnią abstrakcyjną”, której dotyczą całkiem inne przepisy (por. m.in. uchwałę SN z dnia 13 marca 1997 r., I KZP 2/97, OSNKW 1997, z. 5-6, poz. 39 czy postanowienie SN z dnia 19 kwietnia 2000 r., I KZP 6/2000, Wok. 2000, nr 8, poz. 23).

Przyjmując, że w praktyce sądowej w okręgu Sądu Okręgowego w S. rozbieżnie interpretowane bywają przepisy odnoszące się do przypadku środków odurzających bądź substancji psychotropowych, w tym art. 187 k.k.w. – co podkreśla zwracający się z pytaniem prawnym – Sąd Najwyższy podjął uchwałę jak na wstępie.